

Ivan Kovačević

ikovacev@f.bg.ac.yu

POSTKULTURNI UDARAC U VERNIKEOVU ZONU¹

Apstrakt: Postkulturna "antropologija" u svojim programskim tekstovima predstavlja salatu antropoloških i neantropoloških (literarno-teorijskih i filozofskih) pojmova kojima se nastoji dobiti nepripadajući karakter dubokosmislenosti. Egzegetska analiza jednog postkulturnog stava pokazuje da unutar njega ne postoji minimalna koherencija misli, kao i da se prema spolja, prema antropologiji, odnosi načinom imputiranja, tj. ocenama stanja koje nužno ne respondiraju sa antropološkom praksom.

Ključne reči: postkulturna antropologija, egzotizacija, homogenizacija, reprezentacija, reifikacija, Najdžel Raport.

Uvod

Krizografija i krizologija krize američke antropologije, izazvane prevashodno vanantropološkim mišljenjem i redukovanjem antropologije na etnografiju², sastojala se iz uočavanja više različitih aspekata pripisane krize ili čak iz više "kriza" američke antropologije. Od tih kriza i "kriza" neke se mogu prepoznati i u srpskoj etnologiji/antropologiji, kao što je redukcija antropologije na etnografiju, prisutna u srpskoj etnologiji dvadesetog veka. Drugačiji slučaj je sa kreiranim krizama, poput "krize reprezentacije", koja nije transferabilna u srpsku etnologiju, do te mere da je u Srbiji praktično deplasirano o njoj govoriti, izuzev u tekstovima pedagoške namene koji daju pregled antropologija u svetu, pa i pregled američke antropologije. Krizu tradicionalne srpske etnologije je, sasvim suprotno, izazvala reprezentativistička idolatrija srpskog sela i seoskog načina života, kao i fiksacija za takvu, falsifikovanu sliku o Srbiji devetnaestog veka. Znači, "kriza reprezentacije", kao tuđi "shame",³ nije relevantna, a predi-

¹ Tekst je rezultat rada na projektu *Antropologija u 20. veku: teorijski i metodološki dometi* (br. 147037), koji MNZŽS RS finansira u celosti.

² O redukciji antropologije na etnografiju I. Kovačević, *Tradicijska modernost*, Beograd, 2006, 7-17, i 97-145.

³ U odnosu na tuđi, sasvim je druga stvar domaći "shame", koji proizilazi iz hiper-representacije "nacionalne nauke", i pogrešno je dovoditi ih u bilo kakvu vezu (Vidi J.

menzionirana priča o njoj stvara jedan delić veštačke mozaične slike, koja bi, sagledavana sa strane, doprinela kompromitovanju discipline, pogotovo kada besadržajna priča o "krizi reprezentacije" nije decidno omeđena opaskom da postoje suštinske razlike u samoj stvari, tj. reprezentaciji.⁴

Nešto drugačija situacija je sa destrukcijom pojma kultura u tzv. postkulturnoj "antropologiji", koja predstavlja deobjektizaciju discipline. Ta deobjektizacija ili raspredmetljavanje jesu podložni epistemološkom preispitivanju, ali su nesumnjivo socijalno suicidalni. Suicidalnost postkulturne "antropologije", koja sama destruišući svoj predmet destruiira i svoj socijalni položaj, zahteva, ne samo odbijanje, koje proizilazi iz instinkta opstanka, već i proveru opravdanosti te destrukcije sa stanovišta argumenata koji se njoj u prilog nude.

Jedan od mogućih načina preispitivanja postkulturne "antropologije" je egzegeza sublimiranog stanovišta, koje je stoga i često citirano. Radi se o etablirajućim stavovima koji se nude pod firmom "ključnih koncepata" socijalne i kulturne antropologije.

Analiza takvog stanovišta predstavlja egzegezu koja predstavlja skoro zaboravljeni analitički postupak u smislu detaljnog tumačenja teksta. Postupak egzegeze je u naučnom smislu često negativno konotiran s obzirom na to da se uglavnom radilo o tumačenju svetih knjiga, Biblije i "Kapitala", ili "Ranih radova", što ne znači da sam pojam egzegeze treba tako i shvatati. Osim vezivanja za tumačenje svetih knjiga egzegeza je izbegavana i zbog svoje kvantitativne prirode. Naime, tekst koji je rezultat egzegetskog postupka je uvek daleko obimniji od teksta koji je egzegezi podvrgnut, što dovodi do narušavanja kvantitativno ustrojenih pravila publikovanja naučnih tekstova. Ta pravila se nalaze u običajnoj naučnoj praksi i u propisima uredništva časopisa ili u pravilima izdavačkih kuća. Na primer, obim naučne kritike, odnosno prostor u naučnim časopisima, omeđen je tako da kritika mora biti opšta, zasnovana na izabranim primerima i da, samim tim, mora ostavljati po strani najveći deo kritikovanog teksta.⁵ Egzegetska kritika koja bi se pozabavila celinom nekog teksta forme i veličine naučnog članka sopstvenim bi volumenom dostigla relativno obimnu knjigu. Takav obim dovodi do pitanja: koji bi izdavač objavio knjigu koja se u celini bavi jednim jedinim tekstom?

Bačević, Honour and Shame. Prilog alternativnoj istoriji srpske etnologije, Etnoantropološki problemi, N.s. God. 1. Br. 1, Beograd, 2006.)

⁴ Moguće je uočiti regresiju postmoderne "kritike reprezentacije" na predmoderne koncepte koji su služili izazivanju etničkih konflikata sa genocidnim ishodom. Glavni kritičari reprezentacije su najobičniji reperezentanti koje njihova reprezentantnost jedino može diskvalifikovati. Biti reprezentant druge strane ne može značiti ništa drugo osim biti reprezentant. Jedina suprotnost reprezentantnosti je nereprezentantnost.

⁵ Odstupanja su moguća, ali retka.

Egzegetski postupak podrazumeva dekontekstualizovanje određenog izvatka, što može biti predmet kritike, i moguće negativne posledice dekontekstualizacije potrebno je redukovati na najmanju moguću meru. Tekst iz knjige "Socijalna i kulturna antropologija. Ključni koncepti." Najdžela Raporta i Džoane Overing, usled prirode knjige – leksikona ključnih pojmova – umanjuje mogućnost deformacija usled dekontekstualizacije, jer je leksikon ključnih pojmova po svojoj prirodi sastavljen iz manjih i odvojenih celina. Tekst sublimira "postkulturnu" kritiku antropologije i pogodan je za citiranje, što se sa njim često i čini.

Egzegeza

*"Pri reprezentaciji drugih kultura, antropologija je 'druge' transformisala u svoj predmet, i time postvarila, homogenizovala i egzotizovala njihove živote, otežavajući uvid u stvarni život i iskustva ljudskih bića koja kreiraju značenja i imaju sopstvene životne stilove. Uместo toga, ti životi redukovani su na 'objektivne' apstraktne strukture koje su kreirali antropološki eksperti, ućutkujući same ljude koji ih žive"*⁶

"Pri reprezentaciji drugih kultura, antropologija..."

Koliko se imputacija, nepreciznosti, nesuvislih generalizacija nalazi u ovom malom delu jedne jedine rečenice? Bar dve.

Prva imputacija je sadržana u pojmu "reprezentacije" koji je i uveden da bi se iz njega dalje izvodila dalja priča o "krizi reprezentacije". Niko nikoga ne mora da reprezentuje, ma koliko antropologija, pretežno američka, sa kraja dvadesetog veka to propovedala. Nijedan etnograf nije dužan da reprezentuje one koje opisuje. Trivijalno i perfidno podmetanje proizilazi iz namerno upotrebljenog pojma "reprezentacije", čija polisemija obuhvata predstavljanje koje može značiti predstavljanje neke "daleke kulture", široj javnosti zapadne civilizacije u smislu upoznavanja sa do tada nepoznatom kulturom, prikaza njenih delova ili celine i predstavljanja koje znači zastupanje, u smislu advokatisanja, tj. političkog zastupanja interesa ispitivanih pred javnošću i strukturama moći zapadne civilizacije. Uzgred, ispitivani nisu bili pitani i konsultovani o

⁶ N. Rapport – J. Overing, Social and Cultural Anthropology: The Keys Concepts, Rutledge, London, 2000, 98. (U najstručnije mogućem prevodu M. Milenkovića.) Vidi M. Milenković, Postkulturna antropologija i multikulturne politike, u S. Kovač (ur.), Problemi kulturnog identiteta stanovništva savremene Srbije, Beograd, 2005, 67

tome da li žele da ih baš taj i taj antropolog zastupa bilo gde i pred bilo kim. Pitanje političkog zastupanja je regulisano državno-pravnim sistemom, a nema stanovnika planete koji ne živi unutar nekog takvog sistema, a u slučaju da proučavani nisu zadovoljni propisanim/realizovanim sistemom političkog zastupanja samo su oni, i niko drugi osim njih, ti koji će osmisliti alternativne oblike zastupanja i odrediti zastupnike. Za očekivati je da nametljivog antropologa/zastupnika posmatraju kao "nekoga koga niko nije zvao" i kao "nekoga ko im priča ono što sami veoma dobro znaju".

Druga imputacija je u pojmu "antropolog", gde se antropolog upotrebljava u značenju "etnograf". To je klasična zamena koja proizilazi iz tradicionalnog, provincijalnog i potpuno neosnovanog shvatanja antropologije i principa edukacije antropologa po kome se najčešće, čak i najviše, naučno zvanje stiče etnografijom. Ne postoji nikakvo opravdanje za stav i praksu da antropolog mora biti etnograf, kao i da je etnograf nužno antropolog. Teško je prosuditi da li je ovo izjednačavanje upotrebljeno sa namerom izgradnje celovite postmodernističko-postkulturne antiantropologije ili se radi o, poglavito američkom, borniranom mišljenju i njegovim odjecima.

"... je 'druge' transformisala u svoj predmet, i time postvarila..."

Ima li i u ovom delu rečenice novih imputacija i izvrtanja truizama? Ima bar nekoliko.

Prvo. Epistemološki truizam jeste da nauka čim se primakne onom što proučava može menjati, transformisati, "kvariti" to što proučava. Koliki je značaj transformacije samog predmeta proučavanja usled proučavanja, pokazuje sveukupnost novovekovnog naučnog mišljenja i delanja koje nije, zbog menjajućih intervencija, propustila otkriće penicilina, telefona ili aviona. Ovde se radi o niskoj frekvenciji relevantnosti krajnjih konsekvenci logičkog zaključivanja o naučnoj delatnosti.

U antropološkom/etnografskom smislu američke antropologije to znači da bi otisak cipele na pesku obale nekog polinežanskog ostrva tamošnjim stanovnicima u velikoj meri promenio predstave o svetu u kome je pesak isključivo ravan ukoliko nije na njemu utisnut otisak bosa noge. Da li ravnu površinu sme/može narušiti samo petoprstni otisak, dok će svaki drugi proizvesti promenu cele kosmogonije u koju to stanovništvo veruje nepoznat broj vekova unazad? Odgovor glasi: Može se desiti da otisak cipele poremeti vekovno verovanje u postanak sveta, ali je to zanemarljivo verovatno⁷ i brigu revnosnih epistemologa o toj mogućnosti treba propustiti kroz sveukupnu antropološku praksu.

⁷ Može biti korisno da etnograf, koji nije autoetnograf, prati akulturacioni proces koji izaziva njegovo prisustvo ne preuveličavajući mu značaj.

Drugo. Opet se radi o zloupotrebi polisemije. Pojam "predmet nauke" smatra se posledicom postvarenja, opredmećenja, reifikacije ljudi što je deo marksističko-kritičke teorije alijenacije i to u tzv. humanističkoj verziji marksizma. Iščitanjem i egzegezom, koja je dostigla nivo biblijske, neobjavljenih, fragmentarnih i nedovršenih pokušaja i beleški, nazvanih "Rani radovi", kao i drugih spisa K. Marksa, stvorena je teorija otuđenja. I u drugim spisima, kao na primer u spisu pod naslovom "Nemačka ideologija", K. Marks je sredinom 19. veka pisao da "ospoljenje radnika u njegovu proizvodu znači ne samo da njegov rad postaje predmet, vanjska egzistencija, nego da rad egzistira izvan njega, nezavisno, tuđe i postaje nasuprot samostalna sila, da mu se život koji je dao predmetu, suprotstavlja neprijateljski i strano". To je samo jedan od stavova koji su postali temelj teorije alijenacije. Teoretičari teorije otuđenja, koja je šezdesetih i sedamdesetih godina dvadesetog veka bila alfa i omega tumačenja sveta od strane levo orijentisanih intelektualaca, u Marksovim tekstovima su otkrili razne vrste otuđenja: otuđenje od rada, od proizvoda rada, od proizvodne delatnosti, od prakse, od drugog čoveka, od svoje suštine, itd. Otuđenje je shvatano kao samo zlo, dok su uzroci zla traženi u kapitalizmu, te su sve, pa čak i najdalje semantičke sličnosti sa otuđenjem, kao što su ospoljenje, ostvarivanje/postvarivanje i opredmećenje kao mehanizmi otuđenja ili otuđenje samo, nužno obeležene negativnim predznakom. Stoga je stvorena semantička zabuna po kojoj predmet humanističkih nauka nužno moraju biti opredmećeni ljudi, a opredmećivanje ljudi je alijenistički skandal, te je stoga sama optužba da neko postvaruje, po mišljenju samozvanih tužilaca, dovoljna da svi ustuknu pred silom takve mogućnosti.

"... homogenizovala i egzotizovala njihove živote..."

Kako se to homogenizuju ljudski životi antropologijom? Koji su to etnografski opisi koji vrše tako grubu intervenciju na ispitivanima? Da li je "homogenizacija" inherentna etnografskom opisu?

Ukoliko opisivač poštuje razlike unutar društva, razlike koje imaju relevantnu frekvenciju i ne dozvoli da ga u tom smislu usmere ni aberantan, niti bilo kakav pojedinac, ni mali broj opštih osobina, nema homogenizacije. Svakom ko u etnografiji postupa imajući u vidu malu mogućnost opšteg, veliki broj posebnosti i irelevanciju pojedinačnog neće proizvoditi "homogenizovanu" sliku neke zajednice. Imputirati "homogenizaciju" konkretnoj etnografiji znači imputirati nekorektnost opisa, pa čak i falsifikat, što može i ne mora biti tačno i zahteva proveru. Međutim, jedno je sigurno, a to je da homogenizacija nije "nužni greh" antropološke etnografije.⁸

⁸ Uvek je zanimljivo pogledati kako se kritičari bave kritikovanim poslovima. Zapravo, izbegavanje takvog pristupa predstavlja jevtino navijačko zamagljivanje. To se

A egzotizacija ...?

Očito je da ne bi trebalo egzotizacijom smatrati opis pribavljanja/proizvodnje/konzumiranja hrane na nekom polinežanskom ostrvu. Tu se ne radi o nametanju evropocentričnih modela i sagledavanja života, odnosno, to bi se moglo reći tek kada bi pronašli društvo čiji pripadnici ne jedu, već su im uzimanje hrane nametnuli zapadni antropolozi da bi ih ubacili u svoje kliše. Isto važi i za opise parenja i razmnožavanja, te sistemima koji na tom poživaju. Isto važi i za odeću i odevanje, staništa, itd.

Pojam egzotizacije, protumačen bogatom škotskom i američkom tradicijom osamnaestovekovnog developmentalizma i devetnaestovekovnog metafizičkog evolucionizma, znači "primitivizaciju" proučavanih, kojom se opisuju kao nerazvijeni, zaostali, oni koji se nalaze na nižem stepenu civilizacije i sl. To znači da se proučavani "petrificiraju" na "nižim stupnjevima razvoja". Kada se odnosi na disciplinu u planetarnoj celini, optužba za egzotizaciju nije ništa drugo do politička floskula i glupost.⁹ Ista disciplina se, takođe, nalazila i na drugom polu, polu idoltarije proučavanog i izvedene kritike "trule Jevrope" iz "sveže starine" harmoničnog društva proučavanih. Međutim, postkulturni antropolozi u svojoj antropološkoj neobrazovanosti ništa ne uče i ne znaju van svog skučenog kolonijalno/postkolonijalnog horizonta mišljenja.

Ukoliko se, pak, pod egzotizacijom podrazumeva insistiranje na "drugosti", u smislu opisa onih karakteristika koje se razlikuju u odnosu na sredinu odakle dolazi antropolog, onda je ta primedbe kontradiktorna u odnosu na primedbe o evropocentrizmu, zapadocentrizmu i sl.

U suštini, ukoliko ima zlih antropologa koji svoje proučavane tretiraju kao "primitivne" i koji žele da oni "primitivni" i ostanu da bi ih kao "primitivne" proučavali do beskonačnosti, treba ih kao takve raskrinkati. Sve ostale optužbe su plod zlih generalizacija.

"... otežavajući uvid u stvarni život i iskustva ljudskih bića..."

Šta bi to moglo biti: "stvarni život i iskustvo ljudskih bića" i koji je to "nestvarni" život naspram "stvarnog" života, i ko je to ko će odrediti koji je život "stvaran" a

pokazuje upravo u tekstovima jednog od dva potpisana autora, Joane Overing, o narodima Šavante i Piaroa iz sliva reke Orinoko u Vencueli. U opisu se, na primer, etnografskim prezentom govori u jedini o svih 7.000 pripadnike grupe Piaroa i njihov život se opisuje kao apsolutno homogen. Vidi J. Overing, *Styles of Manhood: An Amazonian Contrast in Tranquility and Violence*, u S. Howell and R. Willis (eds), *Societies at Peace: Anthropological Perspectives*, Routledge, London, 1989, 79-99.

⁹ To, međutim, ne znači da opšti interes za egzotično, izražen kroz tržište knjiga, nije bio dodatni motiv antropološkim proučavanjima nekih zajednica.

koji "nestvaran"? Ako se misli na ekonomsku i političku realnost ispitivanih i na to da antropolozi nisu opisivali težak život i položaj ispitivanih, da nisu pominjali kako ih neki drugi kinje i tlače, to ne može biti zločin antropologije, već samo pojedinačno i namerno iskrivljavanje stvarnosti, ukoliko se radi o socijalnoj realnosti ispitivanih kao osnovnoj temi istraživanja. Takođe, moguće je i u slučajevima kada je fokus antropologa bio na nekoj sasvim drugoj oblasti života i kada su oni zbog toga ispustili da opišu težak položaj ili stradanja ispitivanih da snose određenu krivicu, jer je širi socijalni kontekst neophodan za tumačenje bilo koje pojave. Ali, opsesivno okretanje isključivo temama koje opisuju loš ekonomski i socijalni položaj ispitanika je, uz obavezu reprezentovanja, promena zanimanja i transfer antropologa u politiku i socijalni rad. Antropolog može iz te situacije izaći kao borac za ljudska prava ili humanitarijanac, ali će u toj meri biti manje antropolog ili će to prestati da bude u potpunosti.¹⁰ Politički levo orijentisani antropolozi misle da u etnografiji, na primer, Trećeg sveta treba, posle detaljne priče o kolonijalizmu od pre više od pola veka, samo pisati o socijalno-političkim temama i ne priznaju mogućnost da nekome opis teškog života rudara u južnoafričkim rudnicima nije primarni istraživački/politički cilj.

Druga mogućnost je da se "stvarni život" odnosi samo i jedino na "pojedinačni život", i u tom slučaju bi već pisanje o zajedničkim životnim okolnostima dvojice/dve/dvoje bila homogenizacija.¹¹

"... koja kreiraju značenja i imaju sopstvene životne stilove."

Igrajući se na ivici jezičke jasnoće, i ovde se ne vidi jasno da li se radi o individualnim značenjima ("privatna semantika sveta") i individualnim stilovima ("Le style, c'est l'homme meme."). Ukoliko je to tako, onda važi isto što i za "život i iskustva". Ukoliko se pak misli na značenja koja deli više pojedinaца i životne stilove grupa ljudi, onda je to isti postupak koji su sprovodili oni antropolozi, ili skoro svi antropolozi, koje, pak, postkulturni kritikuju. Životni stil, ukoliko nije pojedinačan, predstavlja skup pravila ponašanja koja po sebi homogenizuju ljude koji su ta pravila prihvatili. Izgleda da se ovde radi o pokušaju insistiranja na kreiranju značenja i sopstvenim životnim stilovima kao kontrapunktu nekakvom nametanju istih od strane antropologa, ali je i u tom slučaju korišćen neprecizan pojmovni aparat.

¹⁰ Primer takvog samoisključivanja je zalaganje za militantnu antropologiju. Vidi N. Scheper-Hughes, *The Primacy of the Ethical: Proposition for a Militant Anthropology*, *Current Anthropology*, Vol. 36. No. 3, 1995.

¹¹ O individualizaciji antropologije kao implikaciji postkulturnih stavova opširno sam pisao u I.Kovačević, *Individualna antropologija ili antropolog kao lični guslar, Etnoantropološki problemi*, n.s. br. 1, 2006, 17-33.

" Umesto toga, ti životi redukovani su na 'objektivne' apstraktne strukture..."

Da li je u pitanju nedostatak obrazovanja, i to, ovog puta, srednjoškolskog obrazovanja iz predmeta koji se u evropskoj tradiciji naziva "logika"?

Kategorijalno mišljenje je apstraktno i gradi strukture, a ono što nije zasnovano na tom mišljenju ne prevazilazi sopstveno (nekategorijalno) osećanje sebe i okruženja zasnovano na percepciji koja je jezički neelaborirana i komunikacijski neustrojena. Ko želi da proučava taj nesporni nivo ljudskosti, naravno, može to da čini kao što to čine neke biološke i psihološke discipline. Antropologija koja bi bila redukovana na taj nivo, tek je mali deo fizičke antropologije koja se bavi delom animalne prirode čoveka.

Ironija očitovana u stavljanju navodnika na pojam "objektivne" u sintagmi "objektivne apstraktne strukture" ima za cilj da pokaže kako apstraktne strukture nisu objektivne. Kao da je ikada iko tvrdio da su apstraktne strukture objektivne u novovekovnom naučnom poimanju pojmova. Iz nemogućnosti da se apstraktni pojmovi objektivizuju, dodirnu, opipaju, pojeduju, gradi se kritika pojmovnog aparata nauke uopšte, pa samim tim i antropologije, i ona se na kraju redukuje na misaone operacije koje savršeno sintetišu proučavaoca i proučavanog, koji bi, pak, svoje rezultate istraživanja saopštili, zajednički, bez upotrebe bilo koje vrste jezika, isključivo kroz percepciju i osećanja, do- dirom, mumljanjem, treptanjem, podrigivanjem, a možda i telepatijom.

" koje su kreirali antropološki eksperti, ućutkujući same ljude koji ih žive."

Koga to zli antropolozi ućutkuju i šta uopšte znači ućutkivanje? Ako je to zalaganje za više milijardi autoetnografa koji će sebi i onima koji hoće da ih slušaju opisivati svoje živote, onda to jedva da je vredno pomena. Ali, pre će biti da se radi o zlim antropolozima koji, u komplotu sa zlim eksploatorima i političkim diktatorima, rekonstruišu kolonijalizam, i sprečavaju potlačene Trećeg sveta da se oslobode eksploatacije i diktature, te progovarajući sami, bez antropologa, i uz eventualnu pomoć marksističko-lenjinističke partije, uspostave diktaturu proletarijata, što im od sveg srca želi postkulturni Če Gevara.

Zaključak

Na kraju egzegeze jednog pasusa teksta Najdžela Raporta i Džoane Overing može se postaviti pitanje o svrsi takvog postupka. Jedno od opštih mesta savremenih rasprava o postmodernističkom cunamiju koji je protutnjao američkom antropologijom jeste njegova pripadnost prošlom vremenu. Ipak, njegova destruktivna priroda se još uvek utvrđuje i potvrđuje jačanjem uverenja i

dokaza, s obzirom na to da se ne može naći ni jedan jedini element koji je omogućio bilo kakav novi uvid u ono što je antropologiju zanimalo i zanima je i dalje. Promene u antropološkim temama u direktnoj su vezi sa društvenim promenama i bez obzira na to što se novo društveno stanje često naziva "post-moderno", nove antropološke teme proizilaze iz nove socijalne realnosti, a ne iz postmodernističkog pisanja o antropologiji. Teza po kojoj postmoderno društvo nužno generiše postmoderno antropologiju kao način samorazumevanja, dobro i logički zvuči, ali sadržinski predstavlja obmanu. Ne ulazeći u formalno-sociološka određenja društvenih sistema ili stanja, kao što su "postmoderno društvo" ili "društvo kasne modernosti" ili nešto treće, niti u filozofsko-istorijske opise i nazive istorijskih epoha, može se tvrditi da postmodernistička antropologija ne može sigurno, a možda i ne želi, da razume, objasni, protumači ništa, pa samim tim ni "postmoderno" društvo, stanje, epohu, itd. Njen osnovni smisao nije revolucija u antropologiji već destrukcija, o čemu svedoči antropološka ilegala tvoraca i nedostatak velikih, preokretnih pogleda i uvida iznesenih u kapitalnim zahvatima očekivanim kao rezultat ključnih kritika i inovacija započetih sa "Writing Culture".

Postkulturalna "antropologija", kao izrastak na apendiksu, i nije imala ništa drugo kao objekt svoje destrukcije od onoga što je od klasične američke antropologije preostalo posle udara (i obnove) na etnografsko pisanje, osim samog pojma "kultura". Pojam "kultura", kolokvijalan i polisemičan, u antropologiji definisan na stotine načina, ostao je kao objekt poslednjeg destruktivnog pisanja pre impotentnog muka. Stoga je destrukcija već rasklimanih definicija kulture, zapravo "koncert na Titaniku", posle kojeg nastupa sterilna tišina onih koji su galamu započeli.

Međutim, pokazivanje potpune nesvrishodnosti postmodernističko-postkulturalnog pisanja o antropologiji nije jedini cilj egzegetske analize teksta Najdžela Raporta i Džoane Overing. Možda je važnije ukazati na prepotentno-hohštaplersko gomilanje i nabacivanje reči i sintagmi kojima se pribavlja površni utisak dubokomislenosti i stvara iluzija sposobnosti najviše generalizacije, a, u stvari, rezultira nonsensima koji se ne mogu oprostiti ni studentu početniku, ni tek iniciranom političkom aktivisti.

A najvažnije je pokazati da postoji egzegetska volja i da će poneki udarac u Vernikeovu zonu biti analitički okarakterisan kao takav.

Ivan Kovačević

THE POSTCULTURAL KICK INTO WERNICKE'S AREA

Postcultural anthropology, in its programmatic texts, represents a mixture of anthropological and non-anthropological (literary-theoretical, philosophical) concepts aimed at achieving the undeserved character of profoundness. The exegetic analysis of one postcultural notion demonstrates that it lacks the minimal inner coherence of thought; besides this, its external strategy – towards anthropology – is characterized by input, evaluating conditions that bear no necessary resemblances to anthropological practice.